

*Jelka Gošnik
Ksenija Fučkar Reichel
Natalija Špehar
Mladen Sedar*

Originalni znanstveni rad

POVEZANOST BAVLJENJA SPORTOM S INTERESIMA ZA AKADEMSKE TEME IZ KINEZILOGIJE

1. UVOD

Osnovni cilj Tjelesne i zdravstvene kulture u visokom obrazovanju je obrazovanje studenata/ica o važnosti redovite, kontinuirane i primjerene tjelovježbe tijekom cijeloga života i usmjeravanje u kineziološke aktivnosti u skladu s njihovim interesima. Kvalitetna i potpuna nastava Tjelesne i zdravstvene kulture trebala bi poslije 12-godišnjeg školovanja, a osobito početkom studija na visokim učilištima, pružati i teoretska znanja o vrijednostima tjelesne aktivnosti, vlastitom tijelu, pasivnom praćenju pojedinog sporta, potrebi stjecanja znanja o pravilnoj i kvalitetnoj prehrani, prevenciji bolesti te međupredmetno povezivati različita polja i područja znanosti.

Na smanjenu uključenost studenata u sportske aktivnosti tijekom visokog obrazovanja u odnosu na prijašnju ukazuje istraživanje na studentima što je posebno izraženo kod studentica, prema Gošnik i sur. (2002), Andrijašević i sur. (2005) te Duplančić i sur. (2007). Tendencija odustajanja od aktivnog participiranja u sportu među populacijom mladih vidljiva je, prema Bosnar i sur. (2006), već kod viših razreda srednje škole gdje su interesi, posebno kod učenica, za redovitom tjelesnom aktivnošću minimalni i uglavnom usmjereni prema fizički manje zahtjevnim aktivnostima. O opravdanosti potrebe za dodatnim teoretsko-praktičnim obrazovanjem na visokim učilištima u obliku predavanja i/ili teorijsko-praktičnih vježbi potvrđuje, prema Caput-Jogunica i sur. (2006), istraživanje provedeno na studentima Agronomskog fakulteta, dok su stavove i interese prema sportu na studentima Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu istraživali Fučkar i sur. (2001). Test deklarativnog znanja iz Tjelesne i zdravstvene kulture proveden na studentima/icama prve godine 3 zagrebačka visoka učilišta različitih znanstvenih područja ukazuje također, prema Špehar i sur. (2006), na potrebu za dodatnim teorijskim obrazovanjem iz navedenog područja.

Ukoliko se želi približiti studentima/cama tjelesna aktivnost u toj mjeri da postane dio njihove svakodnevnice, treba postepeno prelaziti s tradicionalnog pristupa poučavanja Tjelesne i zdravstvene kulture i postupcima analize konkretnog stanja

Tjelesne i zdravstvene kulture na fakultetu utvrditi te uvažiti interese studenata/ica koji su sastavni dio njihove motiviranosti bavljenja sportskom aktivnošću. Interes kao motivacijski element ovisi kod studenata/ica o mnogo čimbenika. Neki od njih su: spol, struktura osobnosti, njihova aspiracija, socijalna okolina, činjenične mogućnosti te društveno uvjetovane pojave. Odluka mlade osobe za izbor određenog područja studija poslije srednje škole je također rezultat njenog specifičnog interesa za profesionalnim bavljenjem tim zanimanjem.

Kako je interes stanje usmerene pažnje, tendencija k angažiranju, moguće je istražiti koji interesi su kod bruceša specifični, koji prevladavaju te su u relaciji s dosadašnjim bavljenjem sportskom aktivnošću.

2. CILJ ISTRAŽIVANJA

Cilj ovog istraživanja bio je utvrditi postoji li kod ispitanika/ca povezanost bavljenja sportskom aktivnošću, odnosno stupnja angažiranosti ispitanika/ca u sportu do upisa na fakultet, s interesima za akademske teme iz kineziologije i nekih drugih polja vezanih uz vježbanje i sport.

3. METODE ISTRAŽIVANJA

Uzorak ispitanika/ca

Uzorak ispitanika/ica sačinjavaju studenti/ce Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu različitih područja društvenih i humanističkih znanosti. Istraživanje je provedeno na reprezentativnom uzorku od 910 ispitanika/ica, u srpnju akademske godine 2009/2010. prilikom upisa u prvu godinu preddiplomskog studija.

Instrument prikupljanja podataka

Uz ostale upisne materijale, bruceši su dobrovoljno i neanonimno ispunili anketu s većim brojem pitanja (32) od kojih su dva predstavljena u ovom radu.

Uzorak varijabli

Dosadašnje bavljenje sportskim aktivnostima registrirano je na šest-stupanjskoj skali sportskog postignuća. Ocjenom 1 označeno je „nisam se nikad bavio/la sportom“, ocjenom 2 „bavio/la sam se sportom povremeno, rekreativno“, a ocjenom 6 „aktivno sam se bavio/la sportom i postigao/la rezultate međudržavnog ranga“.

Interesi za akademske teme iz kineziologije i nekih drugih polja vezanih uz vježbanje i sport procijenjeni su na pet-stupanjskim skalama. Ocijenjenih je sljedećih 10 tema: važnost redovne tjelesne aktivnosti u očuvanju zdravlja i prevenciji bolesti,

zdrava prehrana i prevencija prekomjerne tjelesne težine, utjecaj određene tjelesne aktivnosti na organizam, povijest pojedinih sportova, pravila natjecanja i Olimpijske igre, spolno zdravlje – kontracepcija i spolne bolesti, (ne)ravnopravnost žena i muškaraca u sportu, ozljede i nesreće u sportu i njihova prevencija, arhitektura sportskih objekata i vizualna prezentacija sporta, primjena psihologije u sportu, pravilno izvođenje vježbi koje se mogu samostalno primjenjivati u životu.

Metode obrade podataka

Kako bi se utvrdilo postoji li povezanost bavljenja sportom s interesima za akademske teme iz kineziologije, korištena je regresijska analiza. Prediktorski skup varijabli je definiran kao interes za deset akademskih tema ocijenjenih na pet-stupanjskoj skali, a kriterijska varijabla je sportsko postignuće.

4. REZULTATI I RASPRAVA

Tablica 1. Distribucija (N) i postotak ukupne populacije studenata/ica Filozofskog fakulteta u akad. god. 2009/2010. grupiranih prema dosadašnjem bavljenju sportom

Rezultati na skali postignuća u sportu	N	%
Nikad se nisam bavio/la sportom.	83	9.30
Bavio/la sam se sportom povremeno, rekreativno.	507	56.83
Aktivno sam trenirao/la i natjecao/la se u školskom sportu.	88	9.86
Aktivno sam trenirao/la i natjecao/la se u sportskom klubu na nivou općine ili regije.	127	14.23
Aktivno sam se bavio/la sportom i postigao/la rezultate državnog ranga.	48	5.38
Aktivno sam se bavio/la sportom i postigao/la rezultate međudržavnog ranga.	29	3.25
Nedostaje	10	1.12

U tablici 1 nalaze se na pitanje 4 odgovori od 1 do 6 te frekvencija i postoci svih ispitanika/ca upisanih u 1. godinu preddiplomskog studija na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, grupiranih prema bavljenju sportskom aktivnošću u okviru 12-godišnjeg školovanja odnosno do upisa na fakultet. Više od 56% ispitanika/ca (N 507) bavilo se sportom povremeno, rekreativno, a 14,23% je treniralo i natjecalo se u nekom sportu, u klubu na nivou općine ili regije.

Tablica 2. Frekvencija (N) i postotak odgovora (%) o interesu za akademske teme (T1 - T10) iz kineziologije

Tema akademskog interesa	Odgovori (1-5), N, %						
	T	1	2	3	4	5	Nedostaje
važnost redovne tjelesne aktivnosti u očuvanju zdravlja i prevenciji bolesti	T1	42	69	297	349	123	12
		4.7%	7.7%	33.3%	39.1%	13.8%	1.35%
zdrava prehrana i prevencija prekomjerne tjelesne težine	T2	36	60	248	383	154	11
		4.0%	6.7%	27.8%	42.9%	17.3%	1.23%
utjecaj određene tjelesne aktivnosti na organizam,	T3	34	70	315	356	106	11
		3.81%	7.85%	35.31%	39.91%	11.88%	1.23%
povijest pojedinih sportova, pravila natjecanja i Olimpijske igre	T4	158	261	279	149	31	14
		17.71%	29.26%	31.28%	16.70%	3.48%	1.57%
spolno zdravlje – kontracepcija i spolne bolesti	T5	66	90	290	288	146	12
		7.40%	10.09%	32.51%	32.29%	16.37%	1.35%
(ne)ravnopravnost žena i muškaraca u sportu	T6	98	151	298	223	110	12
		10.99%	16.93%	33.41%	25.00%	12.33%	1.35%
ozljede i nesreće u sportu i njihova prevencija	T7	75	107	307	299	92	12
		8.41%	12.00%	34.42%	33.52%	10.31%	1.35%
arhitektura sportskih objekata i vizualna prezentacija sporta	T8	228	256	242	107	47	12
		25.56%	28.70%	27.13%	12.00%	5.27%	1.35%
primjena psihologije u sportu	T9	66	95	282	298	140	11
		7.40%	10.65%	31.61%	33.41%	15.70%	1.23%
pravilno izvođenje vježbi koje se mogu samostalno primjenjivati u životu	T10	34	53	219	362	212	12
		3.81%	5.94%	24.55%	40.58%	23.77%	1.35%

Tablica 3. Aritmetičke sredine (X) i standardne devijacije (SD) za dosadašnje bavljenje sportskom aktivnosti (postignuće) i interesi za akademske teme iz kineziologije i dodirnih znanosti (T1 - T10)

Varijabla	\bar{X}	SD
postignuće	2.581	1.195
T1	3.498	0.991
T2	3.631	0.981
T3	3.479	0.939
T4	2.575	1.072
T5	3.402	1.110
T6	3.109	1.164
T7	3.252	1.072
T8	2.406	1.142
T9	3.398	1.109
T10	3.751	1.009

Tablica 4. Pearsonovi korelacijski koeficijenti između parova varijabli za interese za akademske teme iz kineziologije i ostalih društvenih znanosti (T1 -T10)

	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10
T1	1.000									
T2	0.626	1.000								
T3	0.614	0.609	1.000							
T4	0.167	0.141	0.232	1.000						
T5	0.420	0.432	0.400	0.289	1.000					
T6	0.330	0.348	0.332	0.402	0.506	1.000				
T7	0.379	0.391	0.438	0.331	0.397	0.480	1.000			
T8	0.131	0.082	0.179	0.445	0.232	0.380	0.310	1.000		
T9	0.278	0.258	0.328	0.231	0.263	0.342	0.379	0.331	1.000	
T10	0.462	0.466	0.524	0.168	0.334	0.257	0.465	0.173	0.408	1.000

Iz tablice 4 je vidljiva dobra međusobna korelacija odgovora (T1, T2, T3, T10) koji se odnose na akademske teme iz područja kineziologije ($r > 0.50$), dok je korelacija akademskih tema iz drugih društvenih znanosti s onima iz kineziologije niža ($r < 0.50$). Najniži stupanj korelacije vidljiv je između varijabli T4, T8 i T9 te varijabli koje se odnose na kineziološke teme.

Tablica 5. Rezultati regresijske analize međuovisnosti dosadašnjeg bavljenja sportskom aktivnosti s interesima za akademske teme iz kineziologije i nekih drugih polja vezanih uz vježbanje i sport

Varijabla	Statistički parametar		
	β	t(848)	p
T1	0.016	0.33	0.741
T2	-0.110	-2.31	0.021*
T3	0.137	2.85	0.004*
T4	0.138	3.52	0.000*
T5	-0.040	-0.96	0.339
T6	-0.021	-0.48	0.629
T7	0.036	0.84	0.399
T8	-0.011	-0.28	0.776
T9	0.064	1.63	0.103
T10	0.086	1.99	0.047

R= 0.25 R²= 0.066 F(10,848)=5.97 p= 0.000*

Višestrukom regresijskom analizom je utvrđena statistički značajna korelacija ($p < 0.05$) između bavljenja sportom s interesima za akademske teme iz kineziologije. Iz vrijednosti beta koeficijentata vidljivo je da korelaciji najviše doprinose sljedeće prediktorske varijable: T2, T3 i T4 iz čega proizlazi da su studenti najviše zainteresirani u sklopu nastave Tjelesne i zdravstvene kulture naučiti o povijesti pojedinih sportova, pravilima natjecanja i Olimpijskim igrama ($\beta = 0.138$; $p = 0.000$); utjecaju određene tjelesne aktivnosti na organizam ($\beta = 0.137$; $p = 0.004$) te zdravoj prehrani i prevenciji prekomjerne tjelesne težine ($\beta = 0.110$; $p = 0.021$) čime je i potvrđena hipoteza o povezanosti dosadašnjeg bavljenja sportskom aktivnosti s interesima za akademske teme iz kineziologije. Ostale varijable ne pokazuju statistički značajan doprinos korelaciji.

5. ZAKLJUČAK

Istraživanje je utvrdilo povezanost između dosadašnjeg bavljenja sportom odnosno postignuća bruoša s interesima za akademske teme iz kineziologije. Osobito se pokazala značajnom korelacija jedne teme iz područja humanističkih znanosti, polje povijest, grana povijest sporta koja je usko povezana s granama kineziološke edukacije, sporta te rekreacije. Zbog potvrđene korelacije predlaže se bruošima ponuditi one teorijske spoznaje koje prate njihove interese, pogotovo zato što je sadržajno nastava Tjelesne i zdravstvene kulture na visokim učilištima više prilagođena trenutačnim uvjetima nego interesima. Predmet Tjelesna i zdravstvena kultura bi na taj bi način ujedinio praktični dio kineziološke aktivnosti s teorijskim dijelom te interdisciplinarnim znanostima, u horizontalnoj i vertikalnoj ravnini, imajući na umu fleksibilnost, trend, motivaciju, interes i prilagođenost mladim osobama.

6. LITERATURA

1. Duplančić, D., Mladineo, M., Drašinac, G. (2007), Analiza zatečenog stanja u prostoru "osobnog iskustva u sportskim aktivnostima studenata, Glasnik, br. 12, Split.
2. Bosnar, K., Greblo, Z., Vukmir, V. (2006), Redovito tjelesno vježbanje učenica srednje škole, 1. hrvatski kongres primijenjene psihologije, HPK, Zagreb.
3. Caput-Jogunica, R., Čurković, S., Pintar, L. (2006), Istraživanje potrebe uvođenja teoretske nastave tjelesne i zdravstvene kulture na visokim učilištima, *Zbornik radova 15. ljetne škole kineziologa Republike Hrvatske*, 418-422.
4. Andrijašević, M., Paušić, J., Bavčević, T., Ciliga, D. (2005), Participation in leisure activities and self-perception of health in the students of the University of Split, *Kinesiology* 37(1):21-31.

5. Gošnik, J., Bunjevac, T., Sedar, M., Prot, F., Bosnar, K. (2002), Sport experience of undergraduate students U: *Proceedings Book 3rd International scientific conference Kinesiology New Perspectives* (457-461), Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
6. Fučkar, K., Dijaković, T. (2001), Analiza stavova i interesa prema sportu studenata Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu, U: V. Findak (ur.) *Zbornik radova 10. ljetne škole pedagoga fizičke kulture Republike Hrvatske*, Rovinj, 2001., 114-119.
7. Špehar, N., Gošnik, J., Fučkar-Reichel, K. (2007), Test deklarativnog znanja studenata iz kolegija Tjelesne i zdravstvene kulture, U: V. Findak (ur.) *Zbornik radova 16. ljetne škole kineziologa Republike Hrvatske*, Poreč, 2007, 231-237.